

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Azok a büszke korinthosziak: a bajnai Sándor–Metternich-kastély építészeti felújítása

2020.07.21. 17:33

Egészen a II. világháború végéig őrizte nemesi kastély funkcióját, utána egy pártszékház mögött búját meg szép csendben Bajna és az ország klasszicista gyöngyszeme. A 2016 óta tartó rehabilitáció lassan a végéhez ér, a helyszínen sürgölődő munkások pedig már egy élettel teli architektúrán végzik

Projektinfó

Szerzők:
Székely Márton

Földrajzi hely:
Bajna, Magyarország

Építészek, alkotók:
Erő Zoltán, Szilágyi Klára DLA

Cég, szervezet:
Nemzeti Kastélyprogram, NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.

Címkék:
felújítás, örökség, rehabilitáció, rekonstrukció

A bajnai Sándor–Metternich-kastély felújítása és turisztikai fejlesztése

URL:
PALATIUM Südió Kft.

Tervezés éve:
2016-2017

Építés éve:
2018-2020

Szakemberek/kivitel

Pharos 95 Kft.
Generál kivitelezés
Adatlap →

Illa Stone Kft.
kőmegmunkálás
Adatlap →

Stáblista

Megbízó:

utolsó simításaikat. Székely Márton helyzetjelentése.

Sorra újulnak meg a magyar vidék különleges kastélyai, melyek közül még a szerencsésebbek esetében is sok tennivaló akadt. A restaurátori munkálatok, vagy a berendezés és műgyűjtemény gazdagítása persze a legtöbb műemlékünk esetében alapvető igényként merül fel, de a **Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram** nagy erénye az, hogy a helyreállításon túl az évtizedeken át Csipkerózsika-álmukat alvó épületeket fel is teszi újra a turisztikai- és kultúrtörténeti térképre...és úgy egyáltalán a nemzeti köztudatba.

33/61
A bajnai Sándor–Metternich-kastély felújítása, Építészet: PALATIUM Stúdió, Fotó: Egresi János, A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram hozzájárulásával

Míg a „nagyok" – mint a keszthelyi **Festetics-kastély**, a fertőd-eszterházai **Esterházy-kastély** vagy a gödöllői **Grassalkovich-kastély** – már bevett célpontjai az iskolai és családi kirándulásoknak, addig vannak olyan más, hasonlóan lenyűgöző együttesek, amelyekről alig hallott valaki a szakembereken kívül. Bajnán, a fővárostól alig 50 km-re, egy festői dombok között fekvő falu által körülölelt parkban áll a **Sándor–Metternich-kastély** klasszicista épülete, amelyet még soha nem látogattak ilyen kiránduló osztályok. Ennek ezentúl itt az ideje!

Ha az emlék neve hallatán a budavári **Sándor-palota** épülete jut eszünkbe, akkor nem tévedünk nagyot,

Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram – Virág Zsolt miniszteri biztos

NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. – Glázer Tamás ügyvezető

Projektmenedzser: **Kovács Enikő, Dénes Sándor, Pozsgai András, Vavra Áron**

Építész: **Máté Zsuzsanna**

Tájépítész: **Szabadics Anita, Klagyivik Mária**

Restaurátor: **Bottyán Anikó, Mulasicsné Nagy Éva**

Műszaki ellenőr: **Kovács Mónika**

Művészettörténészet, régészet: D. Mezey Alice, B. Benkhardt Lilla, Galamb Zsuzsa, Horogszegi Tamás

Tervezés:

1999-ig: **Schőnerné Pusztai Ilona, Schőner László**

1999-től:

Generáltervező: **PALATIUM Stúdió Kft.**

Vezető tervező: **Erő Zoltán**

Építész, belsőépítész tervező: **Szilágyi Klára DLA**

Építész munkatársak: **Erdélyi Erika, Péterffy Miklós, Stágel Soma, Székely Márton**

Táj- és kertépítész tervező: **Dr. Balogh Péter István**

Táj- és kertépítész munkatárs: **Seres Anna**

Tartószerkezeti tervező: **Kovács Csaba, Markovits Péter**

ugyanaz a család birtokolta a szóban forgó kastélyt is. **Sándor Móric** gróf, azaz a híres "ördöglovas" bizony a reformkor fenegyereke és világlátott nagyvilági személyiség volt. A család részben reneszánsz alapokon nyugvó barokk kastélyát Ő kívánta modernizálni az 1830-as években, már csak azért is, mert épp feleségül akarta venni **Metternich Leontine-t**, Metternich kancellár lányát. Egy korszerűen felszerelt és divatos kastélyt vélhetően vonzóbbnak gondolt az osztrák arisztokrata leány számára, és ehhez korának jeles szakembereit hívta segítségül.

Európai utazásai során ismerte meg **Alessandro Sanquirico-t**, az észak-itáliai – mai kifejezéssel élve – látványtervezőt. A Milánói Scalában a máig emblematikus bel canto operák ősbemutatói közül nem egynek ő tervezte a díszleteit, többek közt Bellini, Donizetti és Rossini művekét. Sándor gróf őt bízta meg a belső terek új díszítőfestésével, míg az egész kastély építészeti egységének kialakítását **Hild József** vette kézbe. Hildtől sajnos nem maradt fenn eredeti tervrajz, közreműködését csak iratok bizonyítják; és persze stíluskritikai alapon sem vitatható túlzottan a szerzősége.

1/61
A bajnai Sándor–Metternich-kastély felújítása, Építészet: PALATIUM Stúdió, Fotó: Egresi János, A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram hozzájárulásával

Az általa nem is egyszer alkalmazott, ám tulajdonképpen ritka, athéni Szelek tornyáról ismert korinthoszi oszlopfők a kastély déli portikuszán hirdetik a mester elegáns kézjegyét. Tervezői munkája alapvetően átalakítást jelentett: a meglévő főépületet és melléképületeit foglalta új építészeti egységbe. A belső dekorációért elsősorban Sanquirico volt felelős,

Épületgépész tervező: **Varga Balázs**

Épületvillamossági tervező: **Sápi József**

Épületszerkezet tervező: **Áts Árpád**

Tűzvédelmi szakértő: **Dr. Csizmadia Zoltán**

Rehabilitációs tervező: **Pandula András**

Kiállítás kurátor: **Dr. Rostás Péter**

Kiállítás tervező: **Koczka István, Kemény Gyula**

Kivitelezés

Generálkivitelező: **Pharos '95 Kft**

Projektvezető: **Barabás Emőke**

Építésvezető: **Tóth László**

Restaurátor: **Papp Kinga, Osgyáni Vilmos, Győri Lajos**

Kőmunkák: **Illa Gyula, Illa Stone Kft.**

Asztalosszerkezetek, belsőépítészet: **Fuchs Kornél**

Parketta: **Csordás Miklós**

Épületvillamosság, erősáram: **Milek Ramón**

Épületvillamosság, gyengeáram: **Légrádi Attila**

Épületgépészet: **Tar Tibor**

Dosszié:

Kastély és vár rehabilitációk a 21. században

Kapcsolódó cikkek

ő álmodta meg a kastély két kivételes emeleti helyiségét is: az **Etruszk-, és a Raffaello-termeket**. A falakat és a Raffaello-terem mennyezetét ornamentális díszítőfestéssel látták el, míg az Etruszk-terem stukkómennyezetet kapott.

Az 1835-ös esküvő után a grófné minden bizonnyal az ország egyik legmodernebb és legdivatosabb lakóépületébe költözhetett. A család ezután bő száz évig használta az épületet időszakosan a bécsi Metternich rezidencia mellett. Lányuk, **Paulina** az európai haut-couture és a kulturális élet meghatározó alakjává vált, Móric unokája, **Klementina hercegnő** pedig egészen a második világháborúig rendszeresen tartózkodott az épületben, amely 1944-ig lényegében úgy nézett ki, ahogy azt Hild és Sanquirico megálmodta. Természetesen az épületre és lakóira a szokásos sors várt később, a szovjet befolyás alá került Magyarországra pedig a hercegi család tagjai már nem utazhattak be többé.

6/61
A bajnai Sándor–Metternich-kastély felújítása, Építészet: PALATIUM Stúdió, Fotó: Egresi János, A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram hozzájárulásával

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

A bajnai Sándor–Metternich-kastély felújításának kivitelezője: a Pharos 95 Kft.

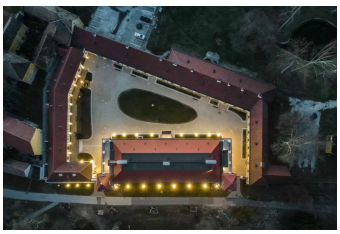
2020.07.21. 17:03

TECHNOLÓGIA

Hatalmas puzzle – Az Illa Stone Kft. munkái a bajnai kastély helyreállításán

2020.07.21. 16:52

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Egy megmentett karakter – A tatai Esterházy-kastély felújítása

A berendezésnek ezek után nyoma veszett, az épület elhagyatottá vált. Bár félszeg kísérletek történtek a fenntartható üzemeltetésre (egy rövid ideig működött itt múzeum a lokálpatrióták erőfeszítéseinek hála), alapvetően az 1960-as évek végétől már semmilyen funkciót nem töltött be a főépület. A parkot országúttal vágták ketté, a tájkertbe termelőszövetkezeti gépállomás költözött. A lassú enyészet elkezdődött, amit a főépület gyors födémcseréje némileg lasított. Végül az 1980-as évek közepén indították el az épület kutatását és építészeti felmérését az **Országos Műemléki Felügyelőség** keretein belül. Később megtörtént a részletes régészeti feltárás és tudományos kutatás, melynek eredményeit **D. Mezey Alice** és **Benkhard Lilla** publikálta.

Az első érdemi munkálatok az 1990-es években, a melléképületek tető- és födémcseréivel kezdődtek meg, az ezredfordulón pedig a főépület szerkezeterősítő és homlokzati munkái indultak el. Ennek során újjáépítették az elpusztult balluszteres attikát, kicserélték az ablakokat, felújították a tetőhéjalást, valamint újraalkották a két oromzatban helyet foglaló spiáter díszeket: az egyesített Sándor–Metternich címert és a feliratot. Ezzel a legsúlyosabb veszélyforrást, azaz a beázást kiküszöbölték, az épületet már legalább nem fenyegette a szerkezeti pusztulás veszélye, ám a fűtetlen terekben lassan romlásnak induló díszítőfestéseket egyre inkább. A földszinti boltozatok tehermentesítése céljából lehordták róluk a feltöltést is, az emeleti termekben így bolthátakra eszkábált pallókon lehetett már csak közlekedni életveszélyes viszonyok között.

40/61
A bajnai Sándor–Metternich-kastély felújítása, Építészet:

2020.06.30. 18:06

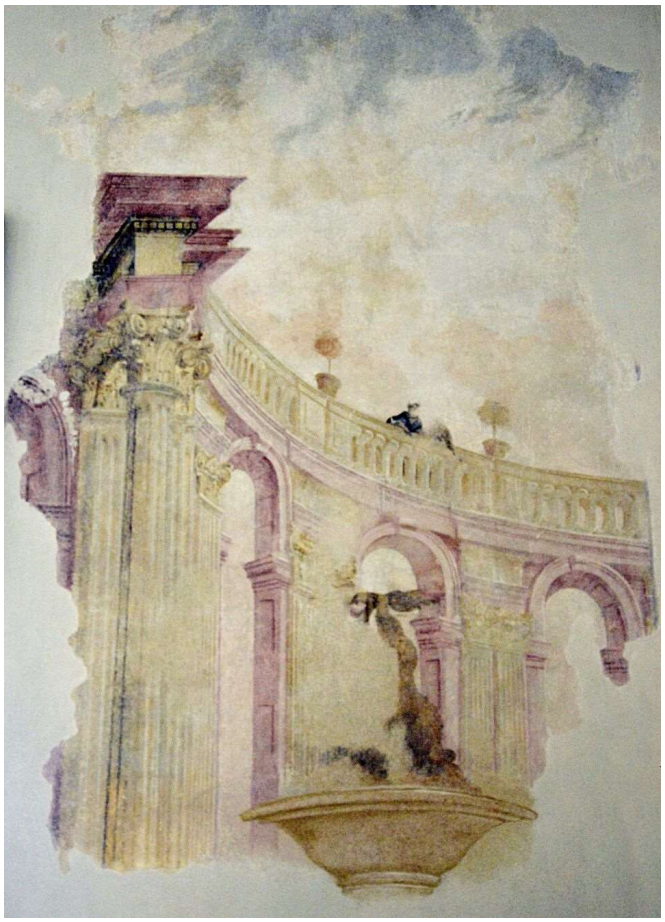
ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Négy évtized után hazatértek a Raffaello-terem falképei Bajnára

2020.02.21. 14:37

PALATIUM Stúdió, Fotó: Egresi János, A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram hozzájárulásával

2016-ban indult el a ma ismert revitalizáció tervezése, mely újra életre kívánta kelteni az addigra szinte csak csontvázként létező kastélyt. A megbízást a **Palatium Stúdió** nyerte el, **Erő Zoltán** vezetésével – aki nemcsak a 2000-es külső felújítás tervezője volt, de pályakezdőként már az 1986-os felmérésben is részt vett. Az újabb épületkutatásokat **Galamb Zsuzsanna** és **Horogszegi Tamás** koordinálták. Mindezek után a több éves, állhatatos tervezői és kutatói munka végén, a projekt-előkészítést követően 2018-ban kezdődhettek meg a helyszíni munkák, a kivitelezés mostanra pedig a végéhez közeledik. Számos földszinti és valamennyi emeleti terem festőrestaurátori munkálatai elkészültek már, csakúgy, mint a stukkómennyezet rekonstrukciója, emellett a teljesen új épületgépészet is épülőben van. A történeti terek mellett korszerű kiállítási infrastruktúra készül, a látogatók kényelmét szolgáló projektelemekkel összehangolva. Részlegesen a kastélypark is megújul, egy új játszótér készül, és megalapozzák a későbbi, teljesebb kertészeti rekonstrukció lehetőségét is.

27/61
A bajnai Sándor–
Metternich-kastély
felújítása, Építészet:
PALATIUM Stúdió, Fotó:
Egresi János, A Nemzeti
Kastélyprogram és Nemzeti
Várprogram
hozzájárulásával

A folyamat legizgalmasabb része a két emeleti díszterem helyreállítása volt. Az emeleti födémek 1970-es évekbeli cseréje miatt a mennyezetek nem voltak már a helyükön, ám szerencsés módon a látogató mégis gyönyörködhet majd az eredeti látványban, a stukkómennyezetből ugyanis maradt elég töredék az ornamentika újraöntéséhez, illetve archív fotók is segítették a munkát. Ennél is kalandosabb a Raffaello-terem festett mennyezetének története, amelyet szakemberek választottak le még az említett födémcsere előtt, és szelvényekre vágva tárolták azokat nem is egy nemzedéken keresztül. A család újabb restaurátor generációja vállalta a visszahelyezést, ezáltal egy hazánkban szinte párját ritkító enteriőr rekonstrukciónak lehetünk szemtanúi – lakóépület típusban ugyanis alig maradt ehhez hasonlítható, klasszicista kialakítás hazánkban.

46/61
A bajnai Sándor–
Metternich-kastély
felújítása, Építészet:
PALATIUM Stúdió, Fotó:
Egresi János, A Nemzeti
Kastélyprogram és Nemzeti
Várprogram
hozzájárulásával

A frissen vetett fű és festékillat közepette már csak az a kérdés, miként fog működni az épületegyüttes? Az állandó kastély- és családtörténeti kiállítás mellett az elmaradhatatlan múzeumshop és kávézó is megnyílik,

ezen kívül pedig az emeleti dísztermek különféle rendezvényekre lesznek bérbe adhatóak, a földszinti kápolnában esküvőket lehet majd tartani, a park pedig nagyobb szabadtéri események ideális helyszíne lesz. A modern telekommunikációs eszköztárral felszerelt kiállítás minden bizonnyal közel hozza valamennyi generációjához ennek az eddig elfeledett műemléknek az egykori miliőjét, melyet az aprólékos restaurálás során sikerülhet majd megidézni és amely egyúttal modern eleganciájú, kortárs belsőépítészettel is kiegészül majd.

20/61
Az építkezés során komoly kőmegújítási feladatoknak is eleget kellett tenni, de a felújítás lassan a végéhez közeledik. A kastély a tervek szerint jövőre lesz látogatható.

Így hát a Sándor–Metternich-kastély büszkén hirdeti újra saját fénykorát, mindezzel egy régi adósság törlesztetik. 200 évvel ezelőtti bravúrok találkozhatnak korunk kultúraóvó szemléletével és válhat olyanná az élménysűrűség, hogy a Budapesttől egy órányira, festői tájban fekvő műemléket a kastélykedvelő magyar családok rögtön felírhatják a listájukra – arra, amin Fertőd-Eszterháza, Keszthely és Gödöllő már régóta az elsők között szerepelnek. A falu központjába érkező vendég számára egyértelmű lesz, merre kell indulnunk, a lebontott pártház helyén ugyanis már egy új díszkapu áll, ami ismét összeköti Bajna napi életét legbecsesebb épületével.

Székely Márton

Szerk.: Pleskovics Viola

Vélemények (1)

P. Imre
2020.07.22.
10:24

Nagyon szép, ld. még: fb/ÉF

Új hozzászólás

Hozzászólás küldéséhez be kell jelentkezned!

ELKÜLDÉS

Kapcsolódó cikkek

KÖZÉLET, HÍREK

Két arany- és öt ezüstérem – Magyar sikerek a FIABCI Nemzetközi Ingatlanfejlesztési Nívódíj Pályázatán

2020.07.21. 11:17

NÉZŐPONTOK/TÖRTÉNET

Mikrokozmosz – Az Újpesti Művelődési Központ

2020.07.21. 08:01

ÉPÜLETEK/LAKÓÉPÜLET

Nappali a téglaégetőben: lakóház bővítése Csejtén

2020.07.20. 08:08

Támogasd az Építészfórumot!

Partnerek / Támogatók

PARTNEREINK

TÁMOGATÓINK

Impresszum
Épület tervek beküldése
Adatkezelés
Szerzői jogok

HU ISSN 1586-409X

Alapítók:
Vargha Mihály és
Pásztor Erika Katalina

© 2000-2021 Építészfórum

Webdesign:
SUBMACHINE

Webfejlesztés:
Leogroup